

Miroslav
Klíma
**Sazometný
rok**

Pistorius & Olšanská
Příbram 2018

Léto

Vanilkovou, prosím.

Ližu rozteklý asfalt a napouštím bazén uhlím, protože v létě je levnější. Soused krmí poledne plachetnicemi a myslí, že s ním pohne, naivka. Nepohne. Dřepí tu zakousnuté do ventilku nafukovacího balonu a všechny děti někam zdrhly.

Abych však předchozí řádky uvedl na pravou míru – za dobrotu na žebro je v tomto nečase jev výjimečný. Fláká to i samotný ďábel: Jen svléká lidi a činí jim rozkoš. Ti provádějí podobné mezi sebou, romantické povahy přitom trpí květomluvou.

Pláží pryč bruslí chlapci ulepení z šestnáctiletých hluchavek, jejichž nektar vysáli do poslední kapky. Lajkovat dívkám vytouženou zimnici v plus třiceti je básníková povinnost. Vařící pes u jejich nohou má posunutou mez výbušnosti, moucha se snaží marně.

Jinak se nic rozmarného neděje.

Někdo tu vylil slunce.

Stojím v něm jak na bitevním poli,
jako by mi do očí vmetli hrst soli,
a chci ten srpen obejít, svalit se do stínu,
chytit druhý dech.

Musí to být na mě pohled:
Pašerák upocených vizí, karikatura baletního tanečníka
s padesátkou v batohu hopsá krajinou
a kolem uší mu hvízdají salvy střel.

Někdo tu vylil slunce a nevytřel.

Neřeknu vám k tomu víc. Už brzy ztratím vědomí,
až z rozvalin božích muk naprogramují autopilota,
až zbavený smyslů zrukulíbám větve borovic
a ony si mě sešvihají a navoní.

Nerozumné lidské dítě jsi.

Děšť mezi námi

Dělá to rád, že zanítí se v horempády,
leč nad městem umlkne,
jen jím prohasí.

Pohled na periferii
periferním pohledem

a ze sídliště kalupem do honosných vil,
kde dámám července políbí řasy,
a že je mu líto, že snad někdy příště –

Dělá to rád, že zanítí se v horempády,
ale až nad lukami bere si řeč,
žence od kosy vyžene.

Protože sebevrazi, když splétá provazy.
Protože rychle potřebuje
něco jako meč.

Tlučte

Skryt tu dříme hájek bříz,
nad ním luna bdí, baldachýn vyšívá.

Nikdo tu není. Zmiz!
A ty, Jiskřivá, tomu člověku
pod každé z vícek raka hod.

A pak voda klade ty raky
a já stihnu jen rozpaky
a už jsem odejit a procitám
s krvavýma očima, s šémem na hrudi.

Táto, byl jsi tam?

Skryt tu dříme hájek bříz,
nad ním luna bdí, na baldachýn vyšívá
pulsate et aperietur vobis.

A představ si, táto,
že něco mé osudí chytlo jak opratě,
a my jeli a jeli
a pili z řeky Léthé —

Tolik, tolik ostruh
bylo zabodnuto do slabin!
A stejně každou vteřinou blíž Stvořiteli

jen na mršině larvy much.

Zmlkni

Taková ta bouře, která nebouří, taková ta bouře, při níž děti
oči nemhouří, taková ta bouře, kdy hospodář v klidu
dokouří, taková ta bouře, co nezapálí stodolu,
taková ta bouře, jež lízne si topolů,
a ani klacek, taková ta bouře,
která nedá pár facek,
taková ta bouře
na tři pídě
zvuku
jde.
A
kdo
nastaví
zvuku ruku
a v prstech svých
to zrno promne, a kdo
pak mezi mlýnskými kameny
jej nadrtí a těsto si uhněte a rozpálí
pec, aby vlídný tón Peruna — flegmatika v řeč
nahláskoval? Jeho vstřícnost končí tam, kde začínají
lačná ústa: Opovaž se vyslovit nahlas jiné slovo než elektrika.

Biocirkus

Žongluje, artista, trády dá!,

z páry prádelen
dva druhy duhy,
tři pstruhy s pruhy,

tady ubere, tady dá,
tady češe, tady sází,

a dělá to tak, že vyčkává,
co od pusy upadne dětem,
než se jim dech jednou provždy zkazí —

Žongluje, artista, elá hop!,

stahuje nelegální antimor,
s deštěm sveze instalaci

a klik retuš, klik photoshop,
hezky pomalu to tady vycídí:

Brány rozepne, vyhrne mříže,
záměstí opláchne,
vida, kolik hýbe se červů a kolik lidí —

Žongluje, artista, čehý, hot, hyjé!,

a pohřební kočár
jak dranc vzal, tak se vypřáhal,
až do mlh sjel a vojem přitakal

na znamení poslušnosti —

Dál nesmí.

Přejít pláň je dovoleno jen druhé straně,
své má odbyto, zas někdy nashle.

Žongluje, artista, trády dá!,

z páry prádelen
dva druhy duhy,
tři pstruhy s pruhy
(nemáte zač, rybáři!),

žongluje a doufá, že
v železné zásobě rozumu je
zkrat o síle zhruba jedné láhve rumu,
co spolehlivě vysupluje

pach lidského smrtelného potu,
který se ani nevyvaří.

Svítání

Zatím slabý hukot v dálce.

Ležíme jim v cestě, já a ty,
vlakům od východu naloženým slunci,

ale ať to na nás klidně zkusí,
my rozmilovali se k jinému ohni,
my jím tak rozezněli,

že čas zatáhl kontra
a házeje po nás rychle šaty,
s omluvou hrdla svírá, s citem dusí,

aby srdce vychladla
na tmavé vlhké cely s klíčem,
na dva čerstvé hroby s rýčem,

aby krev zarazil,
a dvě pramice s břichem zadřeným v písku,
z nichž trčí pádla —

aby aspoň tohle zbylo z nás.

Ležíme jim v cestě,
vlakům od východu naloženým slunci,

je pět ráno,
na břehu rybníka rozvlnil se vzduch,
do tváře rybáře sekl třísku.

Moc horká noc, moc horké ráno

Ne, není mi pomoci,
a nechtej mě za ruce,
a už vůbec ne v slepých uličkách,

vyplývám totiž z noci,

doufaje, že ona vyvane
a já odkulhám ze zátoky vraků hvězd,
jinaký od západu se sem vkradu,
do města, jež středověké brány zbořilo
a v novém miléniu nainstalovalo pěst,
tu políbím a ta se mi otevře —

Mohu ti číst v dlani, Praho?
Můžeš si mě zapsat?

Vyplývám z noci, víš,
a řeka mne větrí a řeka frajeří,
co nevidět dýchne na uzly odbojných racků
a nad city ráno vzplálé
je vyrajtuje na epesní viktorku z peří,

něco jako konečné řešení otázky,

a uvědomím-li se v tom světle,
rozhodnut ptát se, i mě skopne na čtyři
a budu řezán bičem té vražedné horkokrásy,

dokud se nevychvěji,
dokud neodkývnu, že jde v podstatě o to,
vytroubit slavíka, naslinit, slavíka vytroubit
a ještě na tu trumpetu vyvěsit strhané sukně.

Pohoda, jazz, ne asi.

Ráno o ničem,
píply do lipového chládku
dvě barokní sochy s uraženými obličejí.

Stín I.

I.

Kdo jsi? Kdo vůbec jsi?
Tak tiše se ptám, že jen hlesnu.

Přesto vrabec z drátů prchá, ještěrka zkameněla
a v slinách ocas spáleného prachu,
neboť co otázku provází, je vystřeleno z děla,

a daleko od falešných poplachů,
a dlouho jsem tu nebyl
a větrí tu aceton
sebelží
z pórů mé kůže,
když promnu si ruce,
dobře, tak zkusím skrýt rozpaky,

že nejsem tak čistý jako on, ale ať řekne, kdo je,
když zahalen do temného závoje
chce mě tu zabít a v slova mi pálí exploze —

Tak tiše se ptám, že jen hlesnu:
Kdo jsi? Ty, přísátý na mé noze?

II.

Pak můj stín slunce schovalo.

Opatrně, jako když stařenka vrací
do dávného alba fotku malého chlapce,
který se časem vybarvil, a přesto v chrámu přírody
tak nějak divně trčí.

Hořelo v tom srpnu přesně nad mou hlavou,
a tak jsem zvědavě i provinile natáhl aspoň ruku.

Otázku jsem neměl žádnou.

Když se urodí

I.

Byl to jeden z těch pochmurných dnů, které obskakují hlavu,
parodie na sluneční soustavu o dvou planetách,
den fízla s psí taktikou, který vás při výslechu nepokouše,
ale pošťká do Výkřiku Edvarda Muncha,

a jestli s takhle zmalovanou tváří kývnete na spolupráci
a do nastavených dlaní vložíte své jméno,
vřelé stisky ho rozdrťí
a nejste.

II.

Už jen cynik, těší mě.

Heslo víte?

Tak si pište: Skutky jsou dobré, až když je osolíte,

napadá mě, co takhle poobědvat s vlky a ovečkami?

Hlavní chod: Pár smírčích vět,

po nich sladká tečka a my všichni tady budeme se tvářit,
že ji nikdo do nikoho nezabodne, souhlasíte?

III.

A pak už ani cynik.

Životní vyhazov, znáte to? Svoboda jako nejhumánnější ghetto,
ale do háje s ní, je k nežítí, když sama mysl ohýbá ti hřbet,

a propos, co takhle otevřít si víno,
my dva, já v množném čísle, na opačných koncích stolu,
jeden čerty na zeď maluje, co když bude zkyslé,
a druhý takové kruhy ticha, že odfiltrují démona od alkoholu,

IV.

příčemž ten odpískaný chlap,
s pocitem, že je mrakodrap a stojí pevně a svisle,
nechá všemi stropy svými ten Cabernet Sauvignon prosakovat,

a vy, s hlavou zakloněnou,
klidně si myslíte, že kolem něj létá vrtulník a hasí,
že jste svědky parodie na sluneční soustavu o dvou planetách,

výslechu fízla s psí taktikou, který nekousne, ale pošteká,
myslete, jak chcete, ale cosi ve mně je mu neskonale vděčné
za tu hrůzu, za smrtelný pot, jak obilí cepům, které mlátí klasy,

neboť až v zrně život.

Dle srpnových snářů

Dle srpnových snářů hvězdami hvězdářů
kopretiny mají být.

Za jasných nocí přeladěny
do tóniny lučních stesků

po pilotech v kokpitu svých těl,
kteří navzdory gravitaci přiblížit se dálkám chtějí
aspoň v záblesku, jak výstřel pušky —

Dle srpnových snářů hvězdami hvězdářů
kopretiny mají být.

A jak nahoře bludaříme,
tak dole odezíráme skrze světlušky.

Vzdušné zámky

I.

Kořeny do jádra země zapuštěnými
ohnivou vodu nasává,
nevrlým vysušeným monstrem se stává!,

roznášel o něm vítr,
ten zloděj veršů z mého rukopisu,
a vymetaje smítka z klávesnice,
spiklenecky dodal:

A chřestí mu listy.

Co mě to jen napadlo,
sednout si ven, na vzduch, a psát?

II.

Lidé by řekli: Takový ten typ souseda,
který si půjde stoupnout před váš plot
a bude křičet do zavřených oken:
Nemám vás rád!

Asi takhle ji nesnášel.

A roky pracoval na tom,
aby ta věc sinala nemilostí jeho nadhledu,
a lstivě čupřinou třásl, čímž nad ní slunce zhášel,

na špinavou práci měl ptáky:

Žluvám, když táhly, nastavoval rámě,
spočinutí s překrásnou vyhlídkou — za to, že při odletu
tón flétny trhnou a sprostými hvízdý
o tu věc otřou se,
za noci kalouse vysílal, aby
tu zobákem klap, tam křídly tlesk.

A pukly by mu suky,

kdyby se k němu doneslo, že ta věc skrývá ještě jinou,
které se říká lavice, a je krví jeho krve,
a jak moc se jí stýská po teplu lidské zadnice —

Bože, jak on tu starou,
u lesa odstavenou tramvaj nesnášel!

Kdysi možná strom,
teď už jen dubová palice.

III.

Jak orgasmus zalilo tvé zorničky
ráno nabíjející se živelností květů,
vícehlasem ptáků a spanilou jízdou hmyzu,
perpetuum mobile zaměstnané samo sebou,
svěží čisté ráno, přistižené na první snídani po poslední večeři,
jemuž chutná tak, že zlaté talíře olízává na zrcadlo,

v kterém se uvědomí každý, kdo se tím ránem lačně toulá,
kdo plave jeho rybníky, doufaje, že aspoň zvlhne,
ale vychází netknutý těmi vodami,
kdo impregnovaný pustinou své mysli
tvář přiloží k tváři v odraze

a ono to nehřeje.

Ale v tu chvíli opřu se ti do zad,
pokračoval vítr,

a vyrazím tě po strmé mezi až na kraj pole
a ty nejkratší cestou přeběhneš k remíze,
kde objevíš posed, z něhož můžeš postřílet všechno,
co se ti nevejde do životního pocitu, že jsi nad věcí.

Za oponou ranního oparu
jsou nachystáni tito aktéři:

Kulisáci sbíjející scénu tvého dětství,

maskérka, bezradná ze zarudlých očí tvé matky,
která tě vždy bránila a které ses hrubě dotkl větou:
Nikdy jsem se tu necítil doma,

a je tu i ten starý nevrlý dub
nad torzem tramvaje se strupy odloupávajícího se laku,
předělané na zásobárnu krmě pro lesní zvěř.

Připraven?, zahučel vítr,

a já, rozhodnutý konat slovem, v souhlasu tichém
cvakl jsem propiskou.

Bílé rozvířené jiskry na obloze
a pleskavý zvuk papíru je vše, co zbylo z básní.

I zdejší hýkal vypadl z role
a vyprovodil mě smíchem.

Babí léto

Trubka, housle skvěle,
a ty, podzime, hele:

Nedovynalezneš mollové akordy
pod místní taktovkou naprostého baru,
marně nám strkáš prsty do nosů
a zkoušíš převrtat je na fujaru —

Brko, vidle, žáby,
vyskoč z hlavy báby,

ukradni jí zuby na polici,
jimi si přisuň summer drink
a v něm ty prsty smoč
a vypij to, šup, na zdraví, cink!

Ne?
Těžké pořízení je s tebou, podzime.

Jen co se dva zapálí ve studené noci,
prskáš jim do oharků,
lásku cejchuješ na rajský plyn,
nad nahými těly máváš klecí plnou kanárků,

a najde-li se hrdina na cestu tebou skrz,
to ukazuješ co?
Aha. Gesto přes Beatles,
aby tma a ticho už.

Jsi, podzime, starý, nevrlý muž.

Trubka, housle bravo,
vy listujte zpátky.
Tady už jen sychravo.